

DEL DIARI DE L'ELSA

Crec que abans que passés allò de la Niaga, estàvem morts.

No sé pas com explicar-ho. Tampoc vull donar-ne detalls o noms. No desitjo que se'ns reconegui. Ni l'escola, ni el poble. No val la pena. Bé, segons l'alcalde i els altres pontificadors, ni tan sols és un poble. És una ciutat petita. Un eufemisme com un altre qualsevol.

Morts, morts, morts. Ni tan sols ens n'adonàvem. No ho sentíem així. Però ara ho veig clar.

I ho estàvem perquè no fèiem res. Res. És terrible. No sé si m'explico. La vida ens passava pel davant, pels costats, per damunt, pertot arreu menys per dins nostre. I nosaltres la vèiem córrer com ho fa el TGV per les vies, a tota velocitat i sense aturar-se, si bé llavors la vida ens semblava molt lenta, una successió d'hores, dies i setmanes que no anaven enlloc.

Jo em sentia buida. Malgrat els meus somnis, em sentia buida perquè creia que els somnis només eren això: il·lusions perdudes, inabastables.

Buida i sense ganes de fer res per canviar-ho.

Fer què?

Tenia quinze anys.

Era el nostre moment i l'estàvem deixant passar. Se'ns escapava. La major part de nosaltres no teníem ni idea de què fariem en acabar els estudis. Treballar? En què? Allà, al poble..., perdó, a la nostra «petita ciutat»? Marxar a Barce-

lona o a Madrid, com tants altres, com ximples? Continuar estudiant simplement per no haver d'afrontar la vida i quedar-nos a casa com uns menjapans fins als trenta? Casar-nos amb el promès «de tota la vida» i repetir els clixés de les nostres mares? Per l'amor de Déu! Se suposa que als quinze sentim ràbia, estem plens d'una fúria incontrolable. Però de què serveix queixar-se si no es fa res? Cinc dies de la setmana eren vulgars, monòtons, repetitius. Fèiem el mateix, com si fóssim autòmats. Els dos següents, els que se suposava que havien de ser diferents, acabaven sent pitjors, més estúpids. Sortir, fer un tomb, escoltar música, amb una mica de sort anar a la discoteca «per a adolescents» a la tarda, refugiar-se al pedregar, parlar de nois, parlar de noies... En un tres i no res ja era dilluns un altre cop.

Vivíem en un parany.

Un parany fet per nosaltres mateixos.

Cecs, sords, muts.

I llavors va passar allò de la Niaga.

«Allò de» la Niaga.

DIA 1, DIVENDRES
ABANS DE LA TEMPESTA

En sortir de l'edifici la va buscar, i no va haver d'esforçar-se gaire per localitzar-la. Entre el centenar de caps disseminats pel pati, el seu destacava intensament.

La seva pell negra, tan negra.

Els seus cabells preciosament esculpits.

—Niaga!

La noia es va aturar. Va mirar cap enrere i va eixamplar al rostre aquell somriure seu tan habitual i característic. Un somriure que trencava la negror de la seva pell amb el contrast d'unes dents blanques i grosses, gairebé tan grans com els llavis.

Es va aturar i la va esperar.

L'Elsa va accelerar el pas. Va esquivar un parell de grups d'alumnes i la va atrapar mentre a ella també se li il·luminava el rostre. L'una davant de l'altra, el contrast de les seves pells era encara més gran. La de l'Elsa era blanca, com la de la majoria de noies pèl-roges. Blanca i clapada de pigues vermelloses. La nit i el dia cara a cara.

—No m'esperaves?

—Em pensava que estaves atrafegada.

—No. Som-hi?

Es van posar a caminar en direcció a la sortida de l'institut. Es notava un augment de l'alegria pertot arreu,

una exaltació imparabile i encomanadissa. D'una banda, era divendres. De l'altra, els exàmens s'havien acabat. Faltaven tot just uns dies per a les vacances.

Més temps lliure, la piscina, potser noves emocions...

Tot i que això era més improbable.

Van travessar el reixat exterior i van trepitjar el carrer, a l'altra banda del recinte escolar. Ells en deien «la frontera». Un eixam de motos i cotxes s'esperaven per recollir alguns estudiants. Van tombar cap a l'esquerra i amb prou feines van parlar, fins que van haver deixat enrere la remor i els crits.

Llavors es van sentir lliures.

—Què faràs aquest cap de setmana?

L'Elsa hi va pensar. Era una pregunta amb trampa. Una pregunta repetida generalment tots els divendres. O l'hi feia la Niaga o l'hi feia qualsevol altre o se la feia ella mateixa. Sense oblidar la Cristina, si bé ella sempre ho tenia tot més clar.

Va arronsar les espatlles.

—Portar-me bé i ser simpàtica amb el pare, per si de cas n'he suspès cap.

—Tu? —es va burlar la Niaga.

—No ho tinc gens clar amb les matemàtiques. No sóc tan bona «com altres» —va burxar-la, posant un èmfasi especial en les dues darreres paraules.

—Quina culpa en tinc si m'agraden?

—Mira que ets rara.

—No sóc rara! —va etzibar-li un cop amb el maluc que la va fer ensopegar.

Ho era, però no hi va insistir.

Potser simplement era llesta, però també es podia atribuir al fet d'haver gaudit allà d'una oportunitat que, segurament, al seu país mai no hauria tingut.

La Niaga era molt intel·ligent.

Per això li agradava i s'hi sentia bé, amb ella.

Més que amb cap altra de les seves amigues, llevat de la Cristina, que era diferent de la resta pel seu tarannà i la seva eterna animositat. Però amb la Niaga no podia sortir a passar-s'ho bé. Els seus pares, la seva religió, els seus costums, tot era tan diferent.

Un abisme.

–No m'has dit què faràs –va insistir la Niaga.

–Si és que no ho sé.

–Deus tenir alguna idea.

–Per què no t'escapes per la finestra una nit i véns amb la Cristina i amb mi...?

La noia africana va mirar-la com si s'hagués tornat boja.

–Que vols que em matin?

–No ho farien pas.

–D'acord, però la pallissa i el càstig no me'ls estalviaria ningú.

–No se n'assabentarien.

–Ja.

–A més, els càstigs físics estan prohibits. Això és Espanya. No fa gaire un noi va denunciar la seva mare perquè li havia pegat i van estar a punt de prendre-li la custòdia del fill.

–Això és Espanya, però jo sóc gambiana.

–Algun dia... –es va desesperar l'Elsa.

–Algun dia, sí –va somriure afeixugada la seva amiga.
I va canviar el caire de la conversa per preguntar-li:– Sortiràs amb en Robert?

En Robert.

–Suposo –va arronsar les espatlles.

–Quin entusiasme.

–Bé, no ho sé.

–Quant temps fa que sortiu junts?

–Tres anys.

–Des dels dotze?

–Més o menys. Tampoc és que llavors fóssim promesos.

–A la meva terra ja estaries casada.

L'Elsa es va estremir.

–I tu també –li va recordar.

Es van mirar i es van posar a riure, les dues, amb ganes. Una explosió d'hilaritat plena de força.

Lliures.

L'Elsa ja havia complert els quinze feia set mesos. La Niaga ho faria al cor de l'estiu, al cap d'un mes. Però anaven juntes a la mateixa classe perquè al capdavant ja feia deu anys que era a Espanya. Amb prou feines conservava l'accent de la seva terra, tot i que a casa parlava la llengua del seu poble amb els pares, els seus tres germans i l'àvia materna. Un altre germà se li havia mort poc després d'haver dut a terme el gran viatge a la recerca d'una vida millor.

Una vida millor a Espanya sense renunciar al seu passat.

Ancorats en els vells costums.

A vegades, l'Elsa la mirava intentant veure més enllà del que expressaven els seus ulls, les seves paraules o els seus gestos.

La Niaga era tan alta com ella, i estava molt més desenvolupada. Era una dona completa, pitrera important, malucs amples. Els de l'escola, els del mateix poble, la trobaven horrorosa, lletja, per la seva pell tan negra i brillant, per la boca desmesurada, les generoses faccions de la cara o la manera de pentinar-se els cabells. A l'Elsa, en canvi, li semblava guapa, exòtica. Era felina, duia a la sang l'empremta dels seus ancestres africans. No tenia res a veure amb cap altra de les seves amigues.

També per això se sentia especial al seu costat.

I quan es burlaven d'ella, la defensava.

—És intel·ligent, d'acord, però de què li servirà?

—Acabarà al seu poble, amb deu fills i llaurant la terra.

—No surt mai de casa, sembla una presonera. Si és tan llesta, per què no es rebel·la?

Les altres no entenien res.

Cadascú té un origen i no pot fer gaires coses per fugir-ne.

Si més no fàcilment.

I encara menys si encara no tens quinze anys.

—I en Llorenç?

L'Elsa va sentir un pessigolleig per tot el cos.

—Què li passa a en Llorenç?

—Has vist com et mira?

—Bé, sí, una mica... —va convenir—. Fa un parell o tres de setmanes...

—Jo diria que més.

–No me n’havia adonat –el pessigolleig es va intensificar.

–És tan dolç –va sospirar la Niaga–. Dolç i tímid.

En Llorenç havia fet un canvi brutal, enorme. En tot just uns mesos havia passat de ser un nen, amb cara de nen, mentalitat de nen i jocs de nen, a convertir-se en un nou ésser, adolescent al cap i a la fi, però més madur, amb veu greu, alçada, cos, i fins i tot imatge.

De sobte era guapo.

–Em fa l’efecte que s’ha fixat en tu –va insistir la Niaga.

–El posaré a la llista –va ironitzar ella.

Van arribar al punt en què s’havien de separar. L’Elsa continuava carrer amunt, en direcció a la part alta. La Niaga girava a la dreta, cap a la zona més humil, on es concentrava l’emigració del municipi i la barriada de les Cases Noves.

Un altre eufemisme.

Les Cases Noves s’havien construït en ple desenvolupisme de l’Espanya franquista, pels volts de la dècada del 1960. Queien a trossos, però continuaven anomenant-les *Cases Noves*.

–*Ciao* –es va acomiadar primer la Niaga.

–*Ciao* –va dir l’Elsa.

I va veure com s’allunyava, flexible com una tija, amb les seves grans gambades poc femenines, a vegades tan estranya allà com un marcià en ple carrer Gran.

Mentre caminava en direcció a casa seva, l’Elsa va pensar en allò que li acabava de dir la Niaga.

En Llorenç.

Sí, la mirava. Se n'havia adonat. I també la Cristina. Hi ha mirades i mirades, i la d'en Llorenç començava a ser una mirada de be degollat. La que se li fa a algú a qui s'estima, en qui se somia. La mirada de la persona que està *penjada* per algú altre.

Qui no l'havia tingut en algun moment, veient una estrella del pop o aquell veí que tot d'una et roba el cor?

Però ella festejava amb en Robert.

Sempre havia festejat amb ell.

Des dels dotze anys? No, semblava que haguessin estat junts tota la vida.

El costum.

Fins i tot les seves famílies donaven per fet que es casarien, i es quedaven tan amples.

En Llorenç era un pèl tímid, tan aturat i al mateix temps tan misteriós i reservat, per més que allà es coneguessin pràcticament tots, o gairebé tots.

A la Niaga, no hi havia ningú que li anés al darrere.

Cap noi.

Tot i que els més fastigosos feien broma amb la seva boca, el seu potencial sexual, les falses llegendes que deien que els negres eren diferents, no feien la mateixa olor i...

Eren uns imbècils.

Racistes.

Algun dia aniria a l'Àfrica. Travessaria el continent de nord a sud i d'est a oest. Bé, suposant que no hi hagués cap país en guerra, ja que en tots semblava que hi hagués un conflicte que periòdicament s'agreujava i deixava un saldo de milers de morts. I no solament

somiava recórrer l'Àfrica. També l'Àsia, Oceania i, molt especialment, Amèrica del Sud.

Volia viatjar.

Sortir d'allà i passar a ser ciutadana del món.

L'inconvenient era que en Robert no feia altra cosa que pensar a treballar com més aviat millor al restaurant del seu pare, més del que ja ho feia ajudant-lo tothora, guanyar diners i...

I què?

Per què se sentia tan insegura des de feia dos o tres mesos?

Un altre canvi?

Per quants hauria de passar abans de sentir-se en pau, equilibrada i satisfeta amb el seu cos, amb ella mateixa, amb els seus pensaments, amb tot el maleït univers?

Tant de bo la Niaga pogués sortir de casa seva. No ja a la nit, fins a la una o les dues de la matinada com ella, sempre que estigués localitzable i amb el mòbil a mà. N'hi hauria prou que ho pogués fer a la tarda, per escoltar música o passejar o anar al cinema. Tant de bo els seus pares no fossin tan fonamentalistes, tan radicals.

La Niaga deia que ja feien prou deixant-la anar a escola.

L'Elsa es va estremir.

A mesura que descobria el món, s'interessava per altres cultures i altres terres, i li semblava que era tan bonic i fascinant com amarg i dur.

Potser per viatjar s'hauria de fer voluntària de Greenpeace o treballar al National Geographic.

Somnis, somnis.

Va entrar a casa sentint un dels seus atacs de frustració habituals. Un pes insuportable que carregava damunt les espatlles i l'aclaparava, l'empetitia. La seva vida era un terreny erm. Se sentia presonera del no-res, de la buidor més absoluta. Quinze anys fent si fa no fa el mateix.

Ni tan sols estava enamorada.

Tenia «promès», tan sols això.

Però no n'estava pas enamorada.

No sentia allò de què parlaven els llibres o veia a les pel·lícules, tot i que sabia que a la pantalla tot era de color de rosa i les novel·les havien sortit de la imaginació d'algú. No sentia passió, no experimentava desig, no comptava les hores, no se li eriçava el borrissol cada vegada que en Robert la mirava o li feia un petó.

Va estudiar la seva imatge al mirall del rebedor.

Deien que era exòtica, guapa, divertida, i un xic esbojarrada, com si això, en comptes de ser meravellós, fos una cosa dolenta.

—Elsa, que ets tu?

—No, mama. Sóc un assassí a sou, que ha vingut a matar-te.

—Ai, calla! Sempre dius unes coses...

—Qui vols que sigui, vejам?

La mare va aparèixer al mig del passadís, potser per assegurar-se'n.

—Doncs el teu pare, no ho sé.

—A aquestes hores? Des de quan el papa deixa de treballar i arriba d'hora a casa?

—Vinga, para taula i calla.

—I en Jaume?

–A la seva habitació.

–Doncs que la pari ell, no? –es va enfadar–. Per què sempre ho haig de fer jo? Què passa, ja estàs criant un altre masclista com a papa-jo-segons-què-no-ho-faig-perquè-no-és-cosa-d’homes?

La mare no la va entendre.

Va arrufar el nas com si acabés de parlar-li en xinès.

–Ai, mira, no vull discutir!

I va tornar a la cuina.

L’Elsa es va ficar a la seva habitació, va deixar la motxilla, es va treure la caçadora, que ja començava a fer-li nosa perquè la calor s’intensificava, i es va disposar a anar a la cambra de bany.

De sobte es va aturar.

La taula no estava com l’havia deixat.

Algú havia estat allà, regirant-ho tot.

–Maleït sigui! –va estrènyer els punys.

Quan va sortir, cridant el nom del seu germà, disposada a barallar-se amb ell i a enfrontar-se amb la mare i amb qui fes falta, ja que per alguna estranya raó ella sempre el defensava, hauria assassinat algú, el primer que se li hagués plantat al davant.

Ni pau ni bon rotllo.

–Jaume! –va udolar la seva veu a plens pulmons.

La baralla amb en Jaume, la baralla amb la mare, el mal ambient... El silenci a la casa era el mateix que el que devia regnar al bell mig del Pol Nord en un dia encalmat.

Fred.

I és que no hi havia manera. Passés el que passés, se les carregava ella. En Jaume era un sant. Només la mare ho veia així, ja que mig carrer i mig poble ja se li havien queixat per algun motiu. Però ella sempre el defensava.

—És un noi molt viu, això és el que passa.

Onze anys de «vida».

Un infern constant.

—Per què ha d'entrar a la meva habitació? —havia protestat l'Elsa en va, adreçant-se a la mare directament.

—Buscava una goma d'esborrar! —es va defensar ell.

—I per això ho has de regirar tot?

—No la trobava!

—Ja!

—Què volies, que no fes els deures, pobret? —va dir finalment la dona.

—Per no poder esborrar una cosa no faria els deures? —tot d'un plegat va recordar el més important i encara es va enfadar més:— Quins deures ni quins romanços, si ja no tenim res per fer a l'escola! M'estava regirant les coses!

El pitjor, per acabar-ho d'adobar, la rialleta del seu germà.

—Et clavaré...!

—Ja n'hi ha prou, Elsa! Vols parar? Últimament estàs insuportable!

Això havia estat tot.

Tancada a l'habitació, furiosa, enrabiada, amb aquell sentiment d'impotència envaint-la de dalt a baix, en l'única cosa en què podia pensar era en l'estiu i totes les seves promeses, malgrat que el més probable era que acabés

passant-lo com tots els anteriors: l'estiu dels catorze anys, el dels tretze, el dels dotze...

En Robert tan sols omplia un petit espai de la seva vida. Cada dia ho veia més clar.

Sense il·lusió...

I així i tot, un estiu sempre era una època especial.

Deien que la vida tenia sorpreses.

Va voler abocar-se a la finestra i cridar:

–Eh, vida, estic preparada!, entesos?

Va pensar en la Niaga.

La d'ella, pel fet de ser molt menys complicada, potser era una vida més feliç.

Almenys la Niaga vivia en la seva innocència.

Sempre contenta, sempre rient, sempre joiosa.

En sonar el mòbil, aquests pensaments i la ràbia li van desaparèixer. Va contestar de seguida, abraonant-se damunt del telèfon perquè no estava gaire segura que en Jaume no l'estigués escoltant des de l'altra banda de la porta, o de la paret, enganxant-hi un got de vidre a l'inrevés.

A la pantalla hi va veure la foto de la Cristina.

–Hola –va respondre.

–Què fas?

–Res, acabo de tallar-me les venes i estic mirant com em surt la sang.

–T'has barallat?

–Sí.

–La història de sempre?

–És clar.

La seva amiga de tota la vida va fer espetegar la llengua.

–Puc encarregar a un que jo sé que li talli les cames.

–Només em faltaria això... Hauria de cuidar-lo i empènyer-li la cadira de rodes.

–Doncs una bona estomacada.

–Deixa-ho córrer –ni tan sols tenia ganes de riure–. Ho tinc tot ben apuntat i algun dia et juro que me les pagarà. Quan vingui a demanar-me alguna cosa...

–Te'n venjaràs? –li va engegar la Cristina–. M'agradaria veure-ho, senyora Cor d'Or.

–També tinc mala llet, saps?

–Oh, sí!

–Et fots de mi?... Què vols?

–T'he trucat jo?

–Sí!

–Ai, a vegades faig les coses sense adonar-me'n.

–O sigui, que només vols fer petar la xerrada, no?

–Ja me'n recordo. Aquesta tarda anirem a la disco?

–Suposo.

–No has parlat amb en Robert?

–No. He arribat a casa, hi ha hagut la baralla de cada dia, i el pare encara no ha vingut.

–Li has de demanar permís?

–No; permís, no, diners.

–Ah –era un argument de pes–. Si no afluixa, tranqui. Ja te'n deixaré jo.

–Gràcies –va sospirar, relaxant-se de mica en mica.

–Escolta, passa'm a buscar tu. Cada vegada que vinc, el teu germà em fa unes repassades...

–És un calent mental.

–Em deixaràs el collaret de la pedra?

–És clar que sí, tia.

–Porta-me'l, d'acord?

Va pensar que podria preguntar-li a la Cristina si ella també s'havia fixat en les mirades d'en Llorenç, però es va estimar més no fer-ho per telèfon. Tampoc era important. Sabia què li diria la seva amiga:

–En Llorenç? Si és una criatura de quinze anys!

En Robert en tenia setze. Tampoc és que la diferència fos tan gran.

La Cristina també tenia setze anys complets; per això anaven a classes diferents. A vegades per un sol mes de diferència uns anaven a un curs i els altres a un altre. Sempre els havia sabut greu no poder estudiar juntes.

L'Elsa va sentir el soroll de la porta de casa en tancar-se.

–Ha arribat el pare –va dir a la Cristina–. Compliré amb el meu paper de filla meravellosa. Fins després.

–Però si el teu pare és de bona pasta, tia.

–Per si de cas.

–*Ciao*.

Va penjar i va sortir de l'habitació. Va atrapar el pare a la sala, quan ja feia el petó de rigor a la seva dona.

–Hola, papa!

–Hola, reina... –va sospirar, amb el seu cansament habitual.

–Reina això, reina allò –va remugar la mare–. Primer tot són crits i males cares i després...

–Papa, ha estat en Jaume, que... –va intentar defensar-se, mentre mirava la mare encesa i com si fos la traïdora més terrible del món.

–Eh! –l'home va alçar les mans.

Totes dues es van quedar en silenci.

–Ara no –va dir el nouvingut.

La Cristina tenia raó. Era un bon home. De bona pasta. Treballava de sol a sol, arribava tard a casa, feia el que podia, mirava d'emmotllar-se sempre a ells, per més que es digués que les nenes eren dels pares i els nens de les mares.

Havia nascut allà, vivia allà, i moriria allà.

Potser mai no li havia demanat res a la vida.

De manera que la vida li havia donat... les coses justes per viure?

En Jaume va aparèixer en aquell moment.

–Hola, papa!

–Hola, tigre...

Es van abraçar.

L'Elsa va mirar la mare. Duia el davantal posat i feia olor de sofregit.

Va tenir una estranya sensació de vertigen.

Sí, n'hi passava alguna, un altre canvi, o tal vegada era cosa del seu instint, com sempre.

Havia d'estar en guàrdia, perquè alguna cosa estava a punt de passar.

Assegudes en un dels bancs, als respatlles, amb els peus damunt del lloc on teòricament s'havien d'arrepapar, totes dues contemplaven el món des del seu petit tron privat.

Abans d'entrar a la discoteca es reunien tots a fora, formant grups, parlant, rient, i també examinant-se amb ulls més o menys crítics, de manera dissimulada o directa. Roba, combinacions de peces i colors, guarniments, maquillatges, pentinats o despentinats, sandàlies, collarets

i polseres, nous pírcings, la minifaldilla impossible de la Susanna, el desvergonyiment de la Sònia, que no duia sostenidors, el fet que la Míriam i en Guillem estiguessin junts després d'haver trencat o que la Mònica i en Francesc semblava que s'estaven enrotllant...

No hi havia gaires més coses a fer.

–L'Arantxa es vol operar el nas –va dir la Cristina.

–Ja.

Un petit silenci.

–No sé pas què li veu, en Ferran, a la Patrícia, per l'amor de Déu.

–Si li agrada...

Un altre petit silenci.

La Cristina va fer lliscar una mirada en direcció a la seva amiga. L'Elsa tenia la vista perduda en algun lloc, però no precisament allà, al seu voltant.

–Base Terra a càpsula espacial Elsa, base Terra a càpsula espacial Elsa, em reps? Ets aquí?

–No siguis burra –va reaccionar ella.

–Tia, ja sé que la meva conversa no és d'allò més brillant ni sofisticada, però almenys una mica d'empatia... s'agraeix, no?

–Perdona –va allargar la o lleugerament.

–On ets?

–Pensava en què deu fer la Niaga.

–Pots comptar. Deu estar netejant o... vés a saber. Potser toca dansa ritual.

–No siguis racista.

–No sóc racista, tia, però sincerament no entenc com algú es pot empassar tanta merda.

—Són els seus costums.

—Doncs quins costums! Has vist la tele avui?

—No.

—No sé pas a quin país han aprovat una llei que diu que un home pot deixar de donar menjar a la seva dona si aquesta no el satisfà sexualment. Què et sembla?

L'Elsa va abaixar els ulls.

—La Niaga és especial, intel·ligent. Tard o d'hora comprendre que viu a Espanya, que és espanyola, i prendrà les seves pròpies decisions.

—I la menjada de coco prèvia, què? Si has mamat una cosa des que vas néixer, et penses que és tan fàcil canviar, trencar vincles i tot plegat?

—El que m'estranya és que no es queixi mai, que sempre estigui feliç i contenta.

—Perquè no s'adona de res!

—Sí que se n'adona. L'inconvenient és l'edat que té. Avui m'ha dit que al seu país ja estaria casada o a punt de fer-ho.

La Cristina es va estremir.

—T'imagines? —es va mossegar el llavi inferior—. No solament és el fet d'estar casada, sinó que t'obliguin a fer-ho amb un paio fastigós, probablement més gran que tu, perquè no te'n buscaran pas un de guapo. Toca el que toca i s'ha acabat. Potser això és molt ensopit —va abraçar tot el que l'envoltava amb les dues mans—, però si més no podem decidir què volem fer, quan i com.

Què volem fer, quan i com.

L'Elsa va passejar una altra mirada pels grups d'adolescents aplegats davant la discoteca de tarda.

–Tu també te n’has adonat, oi que sí?

–De què?

–Que semblen morts.

–Jo he dit que això està mort, no pas que ho estiguem nosaltres.

–Si el poble està mort, nosaltres també ho estem. I la culpa és nostra.

–Per què ha de ser culpa nostra? Què vols que hi fem?

–No ho sé, alguna cosa. Semblem xais. Avancem, avancem, però no crec pas que anem enlloc. És com si estiguéssim enfilats en uns cavallets: fem voltes en cercle.

–Au, vinga. T’ha agafat la depre o què?

–L’any passat van tancar la fàbrica i ningú no va fer res.

–I les manifestacions a pedrades?

–Van durar el que van durar. Després... tots cap a casa. Una tercera part del poble a l’atur, i a viure de subsidis o a reciclar-se urgentment.

–Mira, fins i tot el més ximple sabia que la fàbrica tenia els dies comptats des de feia anys. Molts ho van veure a venir i es van espavilar abans que això passés. A en Sebas, el meu cosí, el van enxampar amb els pixats al ventre; en canvi, el meu oncle Joan va buscar com guanyar-se la vida, passant olímpicament de si l’indemnitzarien o no.

–Si tot el poble s’hagués unit...

La Cristina la va mirar com si li parlés de la utopia més extravagant.

–Tot el poble? Unir-se? És evident que no hi toques, tia! Aquí cadascú va a la seva, com a tot arreu. Si un té feina, per què ha de perdre el temps donant suport o ajudant el qui no en té?

–Això és ser molt egoista.

–I jo sóc una cínica, ja ho sé. Però entre tu, que acabars a l'Àrtic demanant que no matin foques a bastonades, i jo, que sóc pragmàtica i racional, hi ha un abisme.

–Suposo que d'això en diuen equilibri –va dir l'Elsa.

–D'això en deuran dir com vulguin, però avui-és-divendres-i-toca-divertir-se, tia; que ni tu ni jo no arreglarem el món, ni el poble.

–Petita ciutat.

–Petits nassos, quina collonada! –va saltar del banc.

–Ja vols entrar?

–No, però dos són companyia i tres, multitud. El teu Robert ve cap aquí.

El seu Robert.

Des que la Cristina havia partit peres amb l'Ignasi estava més passota que mai.

L'Elsa va veure com se li acostava en Robert.

En Robert era relativament atractiu, i estava fent l'estirada, però l'erupció cutània de les darreres setmanes li havia omplert la cara de petits volcans vermellors, i això, afegit als quatre pèls del seu incipient esbós de barba, li conferia un aspecte mig divertit mig diabòlic. Duia els cabells molt curts, més o menys tallats a l'u o al dos, i un tatuatge a la part inferior del clatell: una àguila amb les ales esteses, les puntes de les quals sobresortien a banda i banda del coll. Se l'havia fet fer quatre mesos abans, després d'un concert i una nit de borratxera a la ciutat. Però se'n sentia orgullós. Deia que, així que pogués, es tatuaria els braços, l'esquena...

L'Elsa no deia res.

Creia en la llibertat de cadascú, encara que no li agradés.

A vegades s'imaginava fent l'amor amb ell, quan fos el moment, quan estigués preparada, per més que en Robert ja l'hi demanava insistentment, i el fet de pensar que es trobaria damunt o sota un cos tatuat amb calaveres, indis, àguiles o el que fos...

Va provar d'allunyar aquests pensaments del cap.

—Hola —en Robert va arribar fins al lloc on era ella i li va fer un petó ràpid als llavis.

La cara de l'Elsa va ser de repulsió.

—Que has fumat?

—No.

—Au, no em vinguis amb històries!

—Que no, tia, que deu ser que, com que tot Déu fuma menys tu, estic impregnat de fum!

—No em facis cap petó mentre tinguis aquest mal gust de boca.

—Que n'ets, de...!

—Què vols que et digui? A mi em fa fàstic. Cadascú té el seu gust, cada saliva és especial, però tots els qui fumen tenen el mateix gust. Em sentiria com si em fes un petó el meu pare.

—Mira que ets rara.

—Molt bé, sóc rara —va encreuar els braços.

—Què faig?

—Tu mateix.

—Vaig al lavabo quan entrem i glopejo?

—Fes-ho amb Coca-Cola. Si més no...

La cara d'en Robert va ser d'empipament. La Cristina, a uns tres metres, parlava amb dues noies, una de molt sexi i vistosa, malgrat que només tenia tretze anys, i una altra de més gran, més mesurada, d'uns quinze. L'Elsa destacava per la seva cabellera pèl-roja. Era l'única del poble amb aquesta distinció.

–Tinc bones notícies –el noi va acabar canviant de tarannà.

–Els ha agradat la maqueta?

–No, no és això. El meu pare comprarà el parador.

El restaurant, a la plaça Major, al centre del poble, sempre era ple de gom a gom. Era un bon negoci. Ara el seu pare aspirava a més, ni més ni menys que a aconseguir el parador, situat a uns tres quilòmetres, que presidia un turó voltat per un dels paisatges més bonics de la zona. Turisme de muntanya, fastuós i amb possibilitats.

–Ja és segur?

–Sí. I d'aquí a uns anys...

Va entendre perfectament de què li parlava. D'aquí a uns anys el seu pare continuaria amb el restaurant, que al cap i a la fi era el seu fort, i ell, el seu fill, tret que allò de cantar funcionés..., i era força improbable, dirigiria el parador.

I si es casaven, com tothom esperava, seria la seva llar.

Ni més ni menys que un parador de luxe.

La mestressa, o la cambrera, si acabava treballant de valent.

–Au, anem a dins –va agafar-li la mà.

–No sembles gaire contenta.

—Ho estic, però això és cosa vostra —va voler desmarcar-se'n—. Bé, del teu pare. Hauria preferit que gravessis un disc.

En Robert va arrufar els llavis, en una ganyota de cansament. La conversa es va acabar aquí, perquè estaven envoltats d'amics i amigues. Van fer la breu cua, van pagar les entrades, cadascú la seva, els van donar el val per a la consumició i es van ficar a la discoteca. Tot just van haver travessat el llindar, la música els va embolcallar i sacsejar. No era gaire bona, però servia per ballar i aïllar-se durant un parell d'hores del que hi havia a l'altra banda d'aquelles parets. Deixant de banda els gustos elitistes d'uns quants, la majoria preferia la música canyera, electrònica pura, decibèlica al màxim i, per descomptat, hipnòtica. A vegades algú treia pastilles. L'alcohol estava prohibit, però un èxtasi cabia a qualsevol lloc.

En Robert esperava complir d'una vegada els divuit anys per tenir cotxe. O, abans, la millor moto que es pogués permetre, atesa la seva edat, amb la condició que tingués capacitat per a dues persones.

Volia anar a altres llocs, de nit, i poder beure...

Solia dir-li: «Ja veuràs quan tingui cotxe». I li brillaven els ulls.

Van anar a la barra per demanar les primeres begudes. En Robert va agafar la seva i se'n va anar al lavabo a glopejar. L'Elsa es va quedar sola. Va pensar que es podria acostar al lloc on era la Cristina, però en aquell moment ella estava parlant amb en Miquel, disset anys, més gran, que acostumava a menjar-se-la amb els ulls i ara semblava que ho fes amb les paraules.

Va somriure.

A la Cristina li anava la marxa.

Una cosa de no dir.

Almenys, a la seva manera, gaudia del que tenia.

Va passejar la vista pel personal, que ja s'emballava a la discoteca, i, de sobte, els seus ulls es van enganxar amb els d'ell.

Estava repenjat en una columna i, tot i que feia veure que dissimulava, la mirava a ella, amb aquella expressió ja coneguda d'esvaniment i tendresa.

En Llorenç.

Tenia dos mesos més que ella, però era molt més alt fins i tot que en Robert. Duia els cabells bastant llargs, esbullats, formant una espessa cabellera que li cavalcava per damunt del front i les orelles, però sense fer-ne un gra massa. Se'ls cuidava i això se li notava. Deixant a part l'aire romàntic de la seva expressió, el to dolç i tendre que li embolcallava la mirada, en Llorenç tenia els ulls molt foscos i això li accentuava les faccions. Nas recte, llavis grossos, barbeta lleugerament pronunciada...

L'Elsa li va somriure.

I ell li va tornar el somriure.

No hi va haver res més.

En Robert va aparèixer un altre cop al seu costat, o més aviat, per darrere, ja que la va envoltar amb els braços, va obligar-la a girar-se i la primera cosa que va fer va ser fer-li un petó, forçant-la a obrir els llavis.

El gust de tabac persistia.

Però aquesta vegada, l'Elsa no va dir res.

Només el va apartar una mica.

–I ara què? –va protestar ell.

–Després sempre hi ha algú que va a xerrar-ho als meus pares.

–Què passa, que ells no ho feien quan eren promesos? I, a més, m'adoren.

–No hi té res a veure. La mare no para de dir-me que no munti numerets, que no faci parlar, que si naps i que si cols. L'altre dia crec que em va escorcollar la bossa.

–Per què?

–A tu què et sembla?

–Hi buscava condons? –ell va obrir els ulls.

L'Elsa no li va respondre. La primera febre ja dominava l'ambient i a la pista els cossos sacsejaven els braços en l'aire. Va beure dos glops del refresc.

Es va adonar que en Llorenç encara era al mateix lloc.

En Robert també el va veure.

–Mira aquell beneit del cabàs! –li va cridar a cau d'orella per fer-se sentir, perquè el volum acabava de pujar fins al nivell més alt.

–Per què l'insultes?

–És un torracollons acabat.

–No siguis vulgar!

–És que ho és! Tu ho hauries de saber, va a la teva classe! Aquest és dels que llegeixen llibres!

–Jo també en llegeixo!

–Bé, és diferent.

–Per què ha de ser diferent?

–Tu ets una noia. Sou diferents. Però un tio...

Era el primer cop que li sentia dir aquella bestiesa.

–Per l’amor de Déu, Robert! –es va remoure–. Tu saps el que dius?

–I ara què passa?

–Que tu sí que ets un torracollons acabat!

El noi la va mirar sense entendre res, amb les celles alçades i cara de preocupació.

–Ostres, quan estàs esquerpa...

–Esquerpa jo?

–Que si el tabac, que si no et puc fer cap petó, que si ara resulta que tornes a ser la germaneta de la caritat defensant a tothom... Collons, tia! Sembles una ONG ambulant.

No volia sentir res més.

–Aquesta ONG se’n va a ballar –va dir.

–Espera... –ell va intentar retenir-la.

Es va escapolar de les seves mans i va caminar de dret a la pista, on, malgrat que semblava que no hi cabés ni una agulla, va aconseguir introduir-se com un ganivet a la mantega.

Va mirar per darrera vegada el lloc on es trobava en Llorenç.

Però ja no hi era.

Quan va obrir la porta de casa seva, el campanar de l’església tocava la una de la matinada.

Sabia que la mare estaria desperta. Sempre ho estava. Una vigília constant fins que arribava ella. Així doncs, en passar per davant de l’habitació dels pares, va treure el cap pel marc de la porta.

–Bona nit.

D'entre les ombres li va arribar la seva veu.

–Bona nit, filla.

Ja podia dormir tranquil·la.

Va anar directament a la cambra de bany. Tot i que estava prohibit fumar a la discoteca, i després havia estat a l'aire lliure, sense entrar al maleït bar ple de fum, es pensava que s'hauria salvat d'aquella pestilència, però no era així. Fos com fos, fes el que fes, sempre acabava fent pudor de tabac. I això la incomodava. Tenia ganes de vomitar. La major part de les noies de la seva edat ja fumaven. Fins i tot més que els nois. Les que no ho feien tenien motius diversos: no els agradava, no volien acabar enganxades a un vici estúpid o miraven la butxaca per estalviar-se la sagnia diària. En el seu cas era, simplement, que li repugnava. Li feia fàstic veure un cigarret en uns llavis, una burilla, aquella maleïda olor present gairebé a tot arreu...

Es va dutxar i es va rentar els cabells perquè, si fregaven el coixí, era pitjor, el deixaven impregnat durant la resta dels dies. Quan va acabar, se'ls va eixugar una mica amb l'assecador i se'ls va pentinar. Havia llegit que el més habitual és que una persona tingui 140.000 cabells al cap, mentre que les pèl-roges no sobrepassen els 90.000. Una diferència brutal.

Als trenta ja tindria els cabells blancs.

Se'ls hauria de tenyir o una cosa així.

Per què a tantes persones els devien semblar fascinants les pèl-roges?

Va tornar a l'habitació sense fer soroll i es va abocar a la finestra. No tenia son. Ja podia arribar a casa entre

la una i les dues, però millor a la una. Amb els setze probablement aconseguiria el permís per fer-ho entre les dues i les tres de la matinada. Ja amb disset no creia que hi hagués problemes si arribava a trenc d'alba, com totes les d'aquella edat. El fet d'haver de tornar a casa a la una, quan la nit comença a animar-se, era una llauna.

Però no volia discutir amb la mare.

Com si no pogués fer de dia el que ella tenia por que fes de nit.

—A la nit la gent s'acalora —solia dir la mare, com si aquesta expressió ho expliqués tot.

La casa on vivien estava situada en una elevació del terreny, de manera que veia una bona part del poble als seus peus. De nit tot eren llums, misteris. De dia aconseguia albirar les muntanyes, els barris nous, els boscos.

I un petit tros de la carretera.

La carretera per la qual s'entrava i se sortia del poble.

La carretera que molts agafaven per marxar definitivament d'allà.

Va tornar a pensar en la Niaga.

Ella dormia amb la seva àvia en una habitació; els seus tres germans, tots grans, en una altra, i el matrimoni, a l'última. L'Elsa va intentar imaginar-se la seva vida compartint l'habitació amb la seva àvia.

Olors, sorolls, falta d'intimitat...

Les poques coses que sabia de la Niaga i de la seva família, deixant de banda que ella feia deu anys que havia arribat a Espanya, era que el seu pare havia travessat l'Estret il·legalment i n'havia passat de tots colors. Al cap de cinc anys, finalment amb una feina estable i els

papers legalitzats, la família s'havia pogut reunir. Cinc anys l'home sol a Espanya i ells sense ell a la seva terra.

Què faria ella si de sobte haguessin d'anar-se'n a viure a qualsevol lloc del món on parlessin una altra llengua i tinguessin uns altres costums?

Va deixar la finestra i es va ficar al llit. Continuava sense tenir son, però valia més que intentés relaxar-se i adormir-se. La nit havia estat estranya. Primer la xerrada amb la Cristina, després la baralla amb en Robert... Bé, baralla, baralla... A l'últim havien ballat junts igualment, i s'acabaven de fer un petó abans d'acomiar-se. Un petó com li agradava a ell. Allò que se'n diu «un morreig».

En Robert no havia d'arribar a casa d'hora, com ella.

En Robert ho faria a trenc d'alba.

Es va preguntar què devia estar fent, a més de beure i emborratxar-se.

Va sentir la mateixa repulsió que quan feia pudor de tabac.

No suportava les persones begudes.

Li feien ràbia, llàstima...

Va apagar el llum i va tancar els ulls.

I en Llorenç? Què devia fer en Llorenç?

El cap li va començar a rodar. Tots eren allà, dansant en una espiral de confusió. Era com si el món se li escapés d'entre les mans. La Cristina, la Niaga, en Robert, en Llorenç...

I ella.

On encaixava ella?

Una hora més tard, passades les dues, l'Elsa continuava estant desperta, sense gens ni mica de son, movent-se d'una banda a l'altra del llit.